

gevechtsterreinen afspeelde, vernam het Algemeen Hoofdkwartier nagenoeg niets; ook de hogere commandanten hadden daar geen denkbeeld van. Wel bemerkten generaal Winkelman en zijn medewerkers dat bij de troep in Den Haag grote nervositeit heerste; wel drongen ook tot hen nu eens dwaas-pessimistische dan weer dwaas-optimistische geruchten door ('s morgens, 'dat Delft in brand staat . . . en dat de Duitsers van drie zijden de stad binnendringen', 's middags, dat Waalhaven van Vlaardingen uit heroverd zou zijn, 'het is te mooi om waar te zijn en het is ook niet waar'¹) – maar dat alles verhinderde niet, dat in het Algemeen Hoofdkwartier aan het einde van de tweede oorlogsdag een tamelijk optimistische stemming heerste, bepaald door gebrek aan nieuws, door onjuiste interpretatie van het weinige dat men vernomen had en door een op zichzelf te waarden strijd lust.

Van dat optimisme vindt men de weerslag in het legerbericht dat op 11 mei uitgegeven werd, alsmede in het bericht van 12 mei dat op het verloop van de strijd op de 11de terugzag.² Omtrent de strijd in Brabant vermeldde het legerbericht van de 11de dat Mill heroverd was; dat van de 12de, dat Duitse troepen 'op verschillende plaatsen de Maas overschreden' hadden; 'onze grenstroepen zijn', zo heette het verder, 'gedeeltelijk volkomen ongeschokt teruggenomen. Nederlandse luchtmachtstroepen hebben oprukkende Duitse troepen gebombardeerd. De Franse troepen zijn in het oostelijk deel van Brabant met de vijand in aanraking gekomen.'

Bij dit ene voorbeeld (geen regel was in overeenstemming met de werkelijke situatie) willen wij het laten.

Alweer: in die gebrekkige berichtgeving mag men, dunkt ons, geen poging zien tot misleiding van strijdkrachten en burgerij of van bondgenoot en vijand. Generaal Winkelmans rechterhand, generaal-majoor van Voorst tot Voorst, zag aan het eind van de 11de mei in alle oprechtheid geen reden tot pessimisme. Zeker, de Lichte Divisie was voor de Noord blijven steken, maar, zo legde hij later vast, 'de vindingrijkheid van de generaal van Andel' had 'een nieuwe uitweg' gevonden (de opmars via het Eiland van Dordrecht, Beijerland en de Barendrechtse brug); de poging tot herovering van de voorpostenlijn bij Wageningen was wel mislukt, 'toch was', meende generaal van Voorst tot Voorst,

'de toestand nog allerminst hopeloos. De verwachting werd zelfs gekoesterd dat de vijand er niet in zou slagen, de Grebbelinie-zelf (de hoofdverdedigingslijn) te doen vallen. De eigenlijke strijd moest hier nog beginnen. Dat de troepen in Noord-Brabant terug zouden moeten gaan, was bekend; deze terugtocht be-

¹ H. F. M. van Voorst tot Voorst: 'Notities', p. 109. ² Teksten in Nierstrasz: *Algemeen Overzicht*, p. 285-86.